

WAT IS VANUIT MILIEUOOGPUNT EEN GOEDE LOCATIE?

Uitdaging

De locatie van een stads- of volkstuin kan van grote invloed zijn op de gezondheid van de tuin en zijn gebruikers. Tuinen bevinden zich vaak op tijdelijke locaties in woonwijken of ongebruikte gebieden, of fungeren als bufferzones tussen luidruchtige infrastructuur en woonwijken. Bij de selectie van een stads- of volkstuin moet worden meegewogen of het veilig is vanuit milieuoogpunt. Dit kan additionele voordelen brengen zoals een beter dieet, meer welzijn, of voedzaam en gezond voedsel.

Deze factsheet onderzoekt hoe de risico's voor het milieu en menselijke gezondheid beperkt kunnen worden en bespreekt factoren die handig zijn bij het maken van keuzes voor een tuinlocatie.

Tuinders die een gevoel van welzijn zoeken en die gezond en overvloedig willen produceren, krijgen advies over hoe de invloed van lokaal grondgebruik op de tuin (of de potentiële locatie) te beoordelen - naast de gevolgen van grondgebruik uit het verleden.

Beleidsmakers (autoriteiten, stedelijke planners...) die voor tuinen in een veilige omgeving willen zorgen, die bovendien bijdragen aan het vergroten van ecosysteemdiensten en sociale cohesie in de stad, krijgen advies over hoe ze hun project kunnen ondersteunen vanuit milieuoogpunt.

Foto 2 - Birmingham Edible Eastside, voormalige grote industriële zone, Engeland.
Foto: Susan Noori

Foto 3 – Overstroming in Freising, Duitsland.
Foto: Annette Voigt

Advies voor tuinders

Waar moet je aan denken met betrekking tot de locatie?

Welzijn

- De locatie moet dichtbij zijn en/of makkelijk bereikbaar per voet, fiets of openbaar vervoer.
- Denk aan de toegankelijkheid van tuingereedschap.
- De tuin moet bereikbaar zijn voor mensen die minder mobiel zijn.
- De tuin moet prettig en veilig zijn: niet te lawaaiig, geen overstromingen, met gemeenschappelijke gebieden, een goede balans tussen zon en schaduw, geen vandalisme, geen risico op letsel, open voor het publiek.

Overvloedige en gezonde oogst

- De bodem moet vruchtbaar zijn. Let op zuurgraad, niet te zanderig of te kleverig, waterberging, organische stof en voedselrijke bodem.
- Er moet watertoevoer zijn.
- De groenten zijn van goede kwaliteit wanneer i) er genoeg voedingsstoffen zijn voor het verbouwen van groenten, ii) er geen pesticiden worden gebruikt, iii) de bodem niet vervuild is.

Wat kun je doen?

- Bezoek de buurt en spreek met bewoners.
- Voorkom verwaarloosde terreinen.
- Vind een plek in de buurt van potentiële tuinders.
- Bekijk openbaar vervoer en fietsroutes voor een makkelijk bereikbare plek.
- Zorg voor goede toegankelijkheid voor o.a. rolstoelen (geen steile hellingen, vermijd trappen...).
- Bezoek mogelijke plekken en hun omgeving om lawaai, verontreiniging (verkeer, industrie) en risico op overstroming te beoordelen.
- Bezoek plekken op verschillende tijden om zonlicht te beoordelen.
- Probeer informatie te krijgen over eerder grondgebruik en de invloed daarvan. Soms verstrekt de gemeente relevante informatie via 'geluidskaarten', landgebruiksregisters, beoordelingen van verontreiniging, etc.
- Gebruik simpele, commercieel verkrijgbare, tests om de bodemkwaliteit te testen - of vraag hulp van milieu-experts.
- Check de aanwezigheid van putten, toegang tot leidingwater en de mogelijkheid voor het opslaan van regenwater.
- Check de mogelijkheid van en noodzaak voor bodemverbetering.

Meer lezen

Referenties:

Voigt, A. & Leitão, T. E.

(2016): Lessons learned: indicators and good practice for an environmentally-friendly urban garden. – In: Bell, S. et al. (Eds.): Urban Allotment Gardens in Europe. Routledge: 165-197.

Hursthouse, A. & Leitão

T.E., (2016): Environmental pressures on and the status of urban allotments. – In: Bell, S. et al. (Eds.): Urban Allotment Gardens in Europe. Routledge: 142-164

Alloway, B. J. (2004).

Contamination of soils in domestic gardens and allotments: a brief overview. Land Contamination and Reclamation, 12(3).

Charlesworth, S., De Miguel, E. A. and Ordoñez, A. (2011).

A review of the distribution of particulate trace elements in urban terrestrial environments and its application to considerations of risk. Environmental Geochemical Health 33: 103-123.

Foto 4 – Een spontane tuin vlakbij infrastructuur, Lissabon, Portugal. Foto: Teresa Leitão

Foto 5 – Windbeschermd tuin en gemeenschappelijk gebied, Coueron, Frankrijk. Foto: Béatrice Béchet

Informatie voor beleidsmakers

Hoe projecten te ondersteunen?

Vind een locatie zonder risico

- Neem eerder grondgebruik en de onderliggende geologie mee om risico van bodem- en watervervuiling, voedselbesmetting en letsel te bepalen.
- Bepaal de invloed van huidige lokale industriële activiteiten en infrastructuur in de wijk.
- Selecteer een plek vrij van natuurlijke risico's.

Verstrek locaties met goede bodemkwaliteit voor het verbouwen van groenten en bloemen.

Tuinen kunnen positieve impact hebben op ecosysteemdiensten

- Stads- en volkstuinten creëren of versterken stedelijke groene netwerken en versterken ecosysteemdiensten.
- Tuinen vergroten het biodiversiteitspotentieel.

Informatie en advies vinden

- Consulteer de databases van geologisch onderzoek en eerdere industriële activiteiten.
- Consulteer geluids- en windkaarten om geluidsoverlast, invloed van activiteiten op luchtkwaliteit en directe bodemverontreiniging te bepalen.

- Evalueer het potentieel voor het weglopen van water en overstromingen via risicokaarten.
- Als je twijfels hebt over de bodemkwaliteit, laat een studie doen en bepaal de kwaliteit d.m.v. basisindicatoren (textuur, pH, organische stof, elektrische geleiding en voedingsstoffen – vooral fosfor en stikstof).
- Water is essentieel: check de haalbaarheid van het verstrekken van drinkwater of, wanneer dat niet mogelijk is, check de kwaliteit van water dat kan worden opgepompt uit putten (vergelijk met de standaard).
- Denk aan het gebruik van daken, telen in bakken of het vervangen van grond wanneer er risico is op bodemvervuiling.
- Selecteer een plek naast bestaande groene of waterrijke gebieden.
- Stel de tuin open voor publiek, voor recreatie.
- Selecteer locaties met ecologisch potentieel: bodem, nabijheid van water, bestaande habitats voor dieren en inheemse planten.

Meer lezen

Handige links

<http://www.urbanallotments.eu/>

<http://urbangardenguide.com/>

http://www.foodsecuritynews.com/Publications/Community_Garden_Best_Practices_Toolkit.pdf

Voorbeeld

Het Crapaudine park in Nantes, Frankrijk, en **Parque Hortícola da Granja** in Lissabon, Portugal zijn goede voorbeelden van het "parc potager" concept, een gebied waar tuinders en andere burgers ruimte voor voedselproductie en vrije tijd delen (speeltuinen, picknick gebieden, gazons...). Als deel van het Crapaudine park (openbaar groen gebied), is de Crapaudine volkstuin het levende hart van het gebied gedurende het jaar (zoals de organisatie van muzikale evenementen).

AUTEURS

Béatrice Bechet, IFSTTAR, France

Teresa E. Leitão, LNEC, Portugal

Annette Voigt, AAU, Austria

¹auteur voor correspondentie: beatrice.bechet@ifsttar.fr

Vertaling: Esther Veen Wageningen University and Research, Ans Hobbelink AVVN, ahobbelink@yahoo.co.uk

INFO REEKS| UITGAVE 1 V. NEDERLANDS| DATUM VAN ONLINE PUBLICATIE: 1 DECEMBER 2016

COST (European Cooperation in Science and Technology) is een Europees intergouvernementeel kader. Haar missie is om baanbrekende wetenschappelijke en technologische ontwikkelingen te stimuleren, die tot nieuwe concepten en producten leiden en daarmee bijdragen aan het versterken van Europa's onderzoeks- en innovatiecapaciteiten.

www.cost.eu

Het Europese Kaderprogramma Horizon 2020 ondersteunt COST

Verantwoording

Deze factsheet is gebaseerd op werk van COST Action TU1201 Urban Allotment Gardens in European Cities, ondersteund door COST (European Cooperation in Science and Technology)

www.urbanallotments.eu

Word lid van urban gardens in Europe

<https://www.facebook.com/groups/825421310826607/>